

נא לא להוציא מביהכ"נ עד יום ב'
ואם בדעת הגבאים לגונוזו במוצ"ש,
ניתן לקחת במוצ"ש.

דבררי ההיחם

דרשות ומאמרים
מלאים וגדושים בדבקות ואהבת ה'
מלווים בסיפורים מלהיבי הנפש
על סדר

וירא

◆ הכנסת אורחים ◆

נכתב בעזרת החונן לאדם דעת
על ידי
יוסף חיים ב"ר דניאל זצ"ל אליהו

רפואה שלימה במהרה
לרבי עמרם אביגדור אוחיון בן סוליקה סול שליט"א
בתוך שאר חולי ישראל
אמן

כל הזכויות שמורות

למחבר

לפרטים

054-8428679

לקבלת החוברת ניתן לשלוח
בקשה לכתובת המייל:

D0548428679@gmail.com

וכן ניתן להוריד דרך אתר דרשו
תחת השם "גליון דברי חיים"

וִירָא

הכנסת אורחים

וִירָא אֱלִיּוֹ י"י בְּאַלְנֵי מַמְרָא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחַם הַיּוֹם: וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וִירָא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אַנְשִׁים נֹצְבִים עָלָיו וִירָץ לְקִרְאתָם מִפֶּתַח הָאֵהָל וַיִּשְׁתַּחוּ: אֶרְצָה: וַיֹּאמֶר אֲדָנִי אִם נָא מְצֵאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדְּךָ: יִקַּח נָא מֵעֵט מִיָּם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשְׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ: וְאִקְחָה פֶתַח לֶחֶם וְסַעְדוּ לְבַבְכֶם אַחֵר תַּעֲבֹרוּ כִּי עַל כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ: וַיִּמָּהֵר אַבְרָהָם הָאֵהָלָה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מִהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קָמַח סֹלֶת לּוֹשֵׁי וַעֲשֵׂי עֲגוֹת: וְאֵל הַבָּקָר רֵץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רֶךָ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנַּעַר וַיִּמָּהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ: וַיִּקַּח חֲמָאָה וְחֵלֶב וּבֶן הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לַפְּנִיָּהם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכְלוּ (בראשית יח א-ח)

נתאר לעצמינו איזה מסירות נפש עשה אברהם אבינו בשביל מצוות הכנסת אורחים.

אברהם אבינו זקן בן 99 שלושה ימים לאחר ניתוח של ברית מילה, היום הכי כואב מאז הברית, כמ"ש: "וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם כְּאֲבִים" (בראשית לד כה) והקב"ה יודע שאברהם יצא לחפש אורחים גם במצב כזה, לכך הוציא הקב"ה חמה מנרתיקה, חום שאי אפשר לתאר, שאין עוברים ושבים ברחוב כדי שאברהם אבינו יוכל לנוח.

כמ"ש במדרש ילקוט שמעוני (ובגמרא בבא מציעא פו:) אמר: "רבן גמליאל בנו של ר' יהודה הנשיא, כשנמול אבינו אברהם ביום השלישי

היה לו כאב הרבה מאד למכתו מה עשה הקב"ה? נקב חור אחד מתוך גיהנם, והרתיה את העולם כיומן של רשעים, ויצא וישב לו בפתח האהל לרוח היום"

ואם כזה חום שהגיע מגיהנם, אין שום נפש חיה בחוץ, וכל שכן שאין אפשרות לאברהם אבינו במצבו הרפואי לצאת לבחוץ.

ואכן אברהם לא הלך לחפש אורחים, אבל הוא שלח את אליעזר שיחפש אורחים.

אמר לו אברהם לאליעזר, לך לשוק לראות אם יש שם אורחים. חזר אליעזר ואמר לו אין נפש חיה ברחוב.

אמר אברהם אין אמונה בעבדים, הלך אברהם ויצא בעצמו לחפש, וגם הוא לא מצא נפש חיה ברחוב.

ראה הקב"ה את המסירות נפש של אברהם אבינו שמוכן ללכת ולחפש אורחים במצב כזה מיד וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים.

ואמרו רבותינו במדרש תנחומא: וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם. התחיל דם המילה לטפטף.

והנה כשהאורחים מסכימים להתארח בביתו של אברהם אבינו, מיד אברהם אבינו מחלק הוראות, "וימַהַר אַבְרָהָם הַאֲהֶלֶה אֶל שָׂרָה וַיֹּאמֶר מִהָרִי שֶׁלֶשׁ סָאִים קָמַח סֵלֶת לוֹשִׁי וְעֵשִׂי עֲגוֹת"

"וְאֵל הַבָּקָר רֶץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן בָּקָר רֶדֶ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל הַנֶּזֶר וַיִּמְהַר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ:" כתב בבעל הטורים "וְאֵל הַבָּקָר" אותיות "ואל הקבר" וכתוב בפרקי דר' אליעזר (פרק ל"ו) שאברהם אבינו רץ להביא בן בקר וברח לפניו בן הבקר, ונכנס למערת המכפלה, ונכנס אחריו לשם, ומצא שם את "אדם וחווה" שוכבים על המטות, וישנים. ונרות דולקים עליהם, וריח טוב עליהם כריח ניחוח, לפיכך חמד את מערת המכפלה לאחוזת קבר. כמ"ש בפרשת חיי שרה.

אם כן אברהם אבינו, ביום הזה עוד מנהל מרדף, אחר העגל שברח לו מאלוני ממרא עד למערת המכפלה, יש אומרים שזה כשתי ק"מ בערך.

מדוע התורה האריכה בהכנסת אורחים של אברהם אבינו?

כותב החפץ חיים (אהבת חסד שער ג פרק ב) הנה ראה ראינו, שהתורה הרחיבה לספר בענין הכנסת אורחים של אברהם אבינו, איך היתה בכל פרטיו, מה שלא מצינו כן בכל חלקי התורה, שקיים אברהם אבינו, שספרה רק בדרך כלל שקיים כל התורה, ואמרה "עֲקֵב אֲשֶׁר שָׁמַע אַבְרָהָם בְּקֶלְי וַיִּשְׁמַר מִשְׁמֵרְתִּי מִצֹּתֵי חֻקֹּתַי וְתוֹרֹתַי:" (בראשית כ"ו ה'): ואלו הכנסת אורחים, שהיא גם כן בכלל מצוות "וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכֵי" (דברים כ"ח ט'): שהוא לגמול חסד ולהיטיב לזולתו – בארה התורה ברחבה.

מובן מזה, שכונת התורה להורות לנו ללמד מאבינו הזקן, איך להתנהג עם האורחים. ועל כן אומר החפץ חיים נראה ללקט מענין הפרשה קצת דברים שיהיה שייך גם לנו.

הנה בתחלת הפרשה ספרה לנו התורה, איך שהוא היה עדין חולה ממצות מילה שלו, ואף על פי כן היה יושב פתח האהל בעת החום, אולי יראה מרחוק איזה עובר ושב ויכניסו בביתו.

וכאשר ראם, רץ לקראתם, ונשתטח לפניהם, וידבר להם דברים רכים, אולי יוכל להכניסם בביתו. ואף על פי שאין מדרגתנו לקיים באופן זה, על כל פנים נלמד מזה, שצריך לתור אחריהם ולקבלם בחיבה יתרה, כמו שהיה בא לפניו עשיר גדול, שיכול להרויח ממנו הרבה.

אחר כך ספר לנו הכתוב, איך שאברהם אבינו צוה אחר מים, כדי שירחצו רגליהם. ובפשוטו, כי פעמים על ידי הדרך הרגלים מלוכלכים בטיט ובאבק, לכך הושיט להם מים לנקותם, וכן כל כיוצא בזה. ומזה נלמד גם אנחנו, שלבד אכילה ושתייה, צריך להכין מים עבור האורחים.

אחר כך בקש אברהם אבינו להאורחים, שבתוך כך שיכין להם איזה דבר לאכל, ישענו תחת האילנות, כי שם טוב להיות בצל, וינפשו שם מטרח הדרך. מזה נלמד, שטרם שיכינו להאורח לאכל, יבקשו לו להשען ולנפש מטרח הדרך.

גם התבונן אברהם אבינו, שאין רצונם להתאחר אצלו ולהטריח אותו, על כן אמר: "וְאָקְחָהּ פֶּת לֶחֶם וְסִעְדוּ לְפָנֶיךָ אַחַר תֵּעָבְרוּ" (בראשית י"ח ה): היינו, שתקחו רק לסעד הלב לבד, ותכף תלכו לדרככם. ולבסוף עשה סעודה שלמה לכבודם, כדרך הצדיקים האומרים מעט ועושים הרבה.

ואופן עשית הסעודה היה באופן היותר נעלה וגם בזריזות יתרה, וראשון ראשון שהכין הגיש לפניהם, ובעצמו עמד ושרת לפניהם כל עת האכילה, ואחר האכילה לזה אותם.

וכל זה ילמד האדם מאברהם אבינו להתנהג כן עם האורחים. ואם אין יכול בכל הדברים, על כל פנים במקצתם יעשה כן.

גם נוכל ללמד משם, דיחנך אדם גם בניו למצוה זו, כמו שכתוב "וַיִּקַּח בֶּן בְּקָרְבָן וְטוֹב וַיִּתֵּן אֵל הַנֶּזֶר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ:" (בראשית י"ח ז): וכפרוש רש"י, שזה קאי על ישמעאל לחנכו במצות. עכת"ד.

תקופת מלחמת השחרור בשנת תש"ח לא היתה תקופה קלה לעם היושב בציון, ארץ ישראל הקטנה הוקפה מכל עבר באויבים, וגם בפנים הארץ המצב היה רחוק ממצהיר, הערבים חיפשו כל דרך להזיק, לרצוח ולטבוח ביישוב היהודי הקטן, המתרקם לאט לאט, וקרבות עם ערביי הסביבה היו מעשים של יום ויום ושעה ושעה.

אחד ממעוזי המלחמה העקובה מדם היה בירושלים, במקום בשם 'שער מנדלבאום' (שמואל הנביא שבטי ישראל) היתה זו נקודת החיכוך המרכזית בין העיר העתיקה לעיר החדשה, בין ירדן ותושבי המקום הערבים לבין הציבור היהודי הקטן והחלש.

הנקודה הזו היתה למעשה חזית המלחמה, שם היתה נטושה המערכה בעוצמה כפולה ומכופלת מיתר ערי הארץ.

סמוך מאוד לשער מנדלבאום התגורר באותה תקופה כ"ק האדמו"ר בעל ה'דבר חיים' מנדבורנה זי"ע.

התקופה הקשה התאפיינה באיום ממשי על החיים באיסור יציאה מהבית, ובמחסור חמור במזון, ואף בשתיה, לא קלים היו החיים בחזית המלחמה, אך בחזית כמו בחזית לא ניתן לצאת ממנה, הן כל יציאה מהמקום כרוכה בסיכון חיים.

ששה שבועות רצופים נמשכה המערכה במלוא עוצה, יריות הרובים שרקו בכל עוז, הפילו אימתם על תושבי השכונה, רעם התותחים היה כה חזק עד שגם בשעות הלילה בקושי ניתן היה לישון, הרבי ובני משפחתו ישנו על מחצלות פשוטות במקלט ציבורי נטוש, מקום שנחשב לבטוח יחסית בתנאי החיים הקשים.

לאחר ששת השבועות הקשים, ובסיוע התערבות בינלאומית עניפה, הוכרז על הפסקת אש למשך שש שעות בלבד, באחד הלילות, מחצות הלילה ועד שש בבוקר, היתה זו הזדמנות לכל מי שחפץ בכך, להתרחק מהמקומות המאויימים ביותר, או לחילופין להצטייד לתקופה סוערת ומושכת נוספת.

הרבי שמע על ההכרזה על הפסקת האש, ומיהר לקבוע כי יש לנסוע מיד ללא שהות לתל אביב, לברוח מהמקום המסוכן עד יעבור זעם.

מכשירי טלפון לא היו זמינים, למעשה לא היה קשר בכלל בין אזור המרכז לאזור ירושלים, מיד כשהודיע הרבי על החלטתו לנסוע לתל אביב, ביקשה הרבנית לשאול ולברר היכן הרבי מבקש לשכון? והאם ידוע לו אצל מי יתארח בתל אביב? הן אם נצא בשעת חצות הלילה עם כניסת הפסקת האש לתוקפה, נגיע לתל אביב רק בשעה 2.00 לפנות בוקר, היכן נשהה? להיכן נלך? שאלה הרבנית בחשש מה.

אינני יכול לתאם זאת מראש השיב הרבי, אך מכר לנו בתל אביב יהודי יקר בשם רבי יעקב שכטר הידוע בהכנסת האורחים שלו בכל עת ושעה, אנו ניסע אליו ננקוש על הדלת באמצע הלילה ונבקש לבוא בשערי ביתו להתאכסן בו, יתכן כי המקום צפוף, בוודאי היתה עדיפה הודעה מראש, אך בתנאי

הזמן הנוכחיים נאלץ להסתמך על טוב לבו הידוע ולצאת לדרך בתקוה כי לבטח ר' יעקב לא ישאירנו ברחובה של עיר עד שעת הבוקר, משיאיר השחר נוכל לשוב ולכלכל צעדינו בתבונה, סיכם הרבי ונחפז לארוז מיטלטלים בודדים.

הגיעה שעת חצות, חושך אפילה כיסה את ירושלים, וגם רעם התותחים השתק בפתע פתאום 'הפסקת אש' סחו היהודים זה לזה ויצאו לרחובה של עיר לשאוף מעט אויר צח.

הרבי ובני משפחתו צוררים את מעט המיטלטלים, ועולים על מונית העושה דרכה לתל אביב.

שתיים בלילה, בעיר תל אביב הרחובות ריקים מאדם, דומיה מוחלטת שוררת בחלל, רק מונית אחת קטנה מפלסת דרכה בחושך תרה אחרי כתובתו של ר' יעקב שכטר, לאחר חיפוש קל נמצא המקום בית קטן ורעוע ובפתחו דלת צהובה מיושן עם כיתוב בכתב יד קטן ואצילי על הפעמון משפחת שכטר.

הרבי משלם לנהג המונית, מוריד בעצמו את צרורותיו, וגוררם לכיוון ביתו של ר' יעקב. הוא דופק דפיקות שקטות, ומבקש למנוע מבני הבית פחד פתהומי בזמנים הטרופים בלאו הכי.

ר' יעקב מתעורר לשמע הדפיקות, נוטל ידיו ומציץ בדרך הדלת, ומגלה לתדהמתו את דמותו הנערצת של הרבי האהוב מירושלים עומד עם בני משפחתו על מפתן הדלת.

חיש קל מסובב ר' יעקב את המפתח ומקבל את הרבי בפנים מאירות 'ברוכים הבאים' הוא אומר בחיוך וביראת כבוד, וממהר להציע שתיה חמה ועוגה ביתית, מעשה ידי רעייתו המתעוררת גם היא לשמע ההתפתחויות במבואת הכניסה לבית.

ר' יעקב נרגש מהאורח המכובד והפתאומי, מוצא עצמו מתנצל על כי לא נערך לבואו של אורח כזה...

הרבי מבטל את ההתנצלות בהנפת יד מחוייכת, ומספר את סיפור הבריחה הפתאומית בחלון זמן צר וקצר שנוצר בנסיבות הימים האחרונים, ר' יעקב שמח על כי הרבי בחר דווקא בו כמקום אכסנייתו ורעייתו ממהרת להעיר את הילדים ולהעבירם לישון על שמיכות בסלון כדי לאפשר לרבי ולמשפחתו לישון על המיטות בחדרי השינה.

הרבנית אשת הרבי נחרדת לנוכח הערת הילדים, אין צורך חלילה וחס להעיר את הילדים היא אומרת בנחישות, אנחנו כבר נסתדר בסלון, בבקשה אל תעירי את הילדים עבורנו היא מבקשת כמעט מתחננת, רעייתו של ר' יעקב לעומתה אינה מבינה על מה מדברת הרבנית, הן לא יתכן כי הרבי יאלץ ללון על שמיכה בסלון בעוד ילדיי ישנים היטב במיטות מוצעות ונוחות, הנה אני כבר מעירה אותם וכבר נחפזה לעבר חדרי השינה.

אך הרבנית מתעקשת לא ולא היא קוראת, הן כבר התרגלנו לישון על הרצפה מזה כחודש וחצי שאנחנו ישנים על מחצלות במקלט ציבורי, נוכל לישון כך בנינוחות גם בסלון ביתכם, חלילה לנו להעיר את הילדים הישנים הזקוקים לכח ליום המחר.

רעייתו של ר' יעקב עומדת אף היא על דעתה, לא מעלה בדעתה להניח לרבי ולמשפחתו לישון בסלון ולהותיר את ילדיה במיטותיהם.

הויכוח ביניהן מתנהל בנעימות, אך תוך עקשנות, הרבנית מבקשת לישון בסלון ולא להעיר את הילדים, ומנגד אם משפחת שכטר מתעקשת להעיר את הילדים ולהעבירם לשינה בסלון כדי לאפשר לרבי לישון על מיטה מוצעת בחדר השינה.

לבסוף ניצחה רעייתו של ר' יעקב בויכוח, באומרה את הטיעון המנצח, וכי כיצד אחנך את ילדיי למצות הכנסת אורחים, אם יידעו שאורחים שנקלעו לכאן בשעת לילה, גאלצו ללון ברצפת הסלון על שמיכות, בעוד הם נותרים במיטותיהם?

וכי יכולה אני לוותר על הזדמנות חד פעמית כזאת, לחנך את הילדים ולהטביע בהם חותם של הכנסת אורחים, כמו ויתור על המיטה באמצע הלילה לטובת אורחים מזדמנים?

לנוכח הטיעון הזה, לא היה לרבנית מענה, והיא נאלצה להסיר את התנגדותה.

וכך בשעת לילה מאוחרת, הוערו ילדי משפחת שכטר בזה אחר זה בשמחתם לכבד אורחים באמצע הלילה, ולפנות את מיטותיהם לטובת אורחים לא צפויים מירושלים, כל זאת לא עשתה אמם, אלא כדי שיבינו ויכירו את מעלתה וגדולתה של מצות הכנסת אורחים, הכל כדי שיפנימו ויטמיעו לוותר על נוחיותם הפרטית לטובת אורח מזדמן. (הרב קובלסקי שליט"א)

בחודש טבת תשכ"ה יצאו רבי ישראל גרוסמן ורבי שלום שבדרון זצ"ל למסע גיוס כספים בארה"ב למען פתיחת מתיבתות בארץ ישראל.

(בתחילת חודש טבת תשכ"ה היה אסיפה של מועצת גדולי התורה, ושם עמד הרב זלמן סורוצקין והתריע על כך, הנה הקמנו את החינוך העצמאי במסירות נפש, משקיעים בחינוך הילדים לתורה ויראת שמים ולא רואים פירות, כי רק ילד אחד מתוך עשרה ילדים שמסיימים כיתות ח' הולך לשיבה קטנה.

לכן הודיע הרב סורוצקין למי שיש בידו רעיון מה לעשות כדי לתקן את המצב שישמיע את דבריו.

רבי ישראל גרוסמן שעלה לדבר העלה בדבריו, שכיום ילדי החינוך העצמאי למעשה אין לנו שום פיקוח עליהם מה הם עושים אחרי צהרים, או איך הם מתנהגים בביתם, האם נוטלים ידים, האם מברכים ברכת המזון, עם מי הם מסתובבים, האם מתפללים מנחה וערבית, מה הם עושים בשבת.

הרי ידוע לכולנו כי המשפחות השולחות את ילדיהן לחינוך העצמאי חלקן רק מסורתיות, האוירה בה חי הילד שונה לחלוטין מהאוירה של בית הספר ומהסגנון של ישיבה קטנה, אם כן, מה כבר אפשר לצפות מילד כזה?

ואז העלה רבי ישראל גרוסמן רעיון, אם אנחנו רוצים להצליח עם הילדים של החינוך העצמאי, שומה עלינו להקים עבורם פנימיות, באם נייסד מתיבתות עם פנימייה ללימודים של יום שלם, שיהוו מסגרת המשך לילדי כיתות ו' ז' ח' הדבר יחולל אצל הילדים שינוי מן הקצה אל הקצה.

בבוקר הם ילמדו את לימודי בית הספר, את לימודי הקודש כמובן יחד עם החלק של לימודי החול כנדרש על פי החוק הממשלתי, אולם אחר הצהריים ימשיכו ללמד אותם רק לימודי קודש, גמרא, משנה וחומש הלכה ויראת שמים.

יתפללו עמם בצוותא שלוש תפילות ביום, לרבות שבת קודש, ירגילו אותם ליטול ידיים לסעודה ולברך, ליד כל מיטה יהיה מונח ספל וקערה לנטילת ידיים בקומם משנתם בבוקר, המדריך יאמר עם הנערים מודה אני לפניך מלך חי וקיים ויברך איתם ברכות השחר, וכך הסעודות התפילות הלימוד הכל יהיה בקדושה ובאווירה של יראת שמים, אם הילד יתחנך באווירה שכזו במשך כמה שנים, יש כבר מה לצפות ממנו בהמשך.

ואכן הוחלט באסיפה שרבי ישראל גרוסמן ורבי שלום שבדרון יסעו לארצות הברית לגייס כספים למען מטרה קדושה זו.

באותם ימים אחד העיתונים פרסם כתבה על יציאתם לחו"ל, וכתב שהמוסדות שהם יקימו, יהיה לימודי קודש בלמודי חול אחר הצהריים כמו המזרחי דבר שהיה בשקר יסודו, ועל כך קמו הקנאים בארה"ב ובמשך ארבעה חודשים של המסע הם רדפו אחריהם לכל מקום, והכפישו את שמם של הרבנים בכל מקום ומקום, ופרסמו שוב ושוב אודות מוסדות בנוסח המזרחי שמקימים אנשים צדיקים עם זקנים ארוכים, באצטלא של קדושה עם כוונות זדון.

טרם צאתם של רבי ישראל ורבי שלום מארץ ישראל לארה"ב סוכם עמם על ידי מרכז אגודת ישראל, שתיכף כאשר יגיעו לארה"ב ימתין להם בנמל התעופה שליח מטעמם, הלה יקח אותם אל בית המלון, וידאג להם לכל הקשור להתארגנות והסידורים הנצרכים, הכל סודר על הצד הטוב ביותר כך נמסר להם, ואתם יכולים לנסוע בלב שקט ובטוח.

רבי ישראל ורבי שלום היו אמורים לנחות בנמל התעופה בניו יורק בשעה מסוימת, לקראת אותה שעה כבר התאספו במקום משלחת נכבדה של אנשים שכללה בתוכה את אחיו של רבי ישראל, רבי מרדכי ורבי יצחק דוד גרוסמן, ואחותו שהתגוררו בארה"ב והמתינו לקבל את פניהם.

אלא שלמרבה פליאתם הגיעה שעת הנחיתה והמטוס בושש מלהגיע, הם עמדו והמתינו בקוצר רוח עוד שעה ארוכה, אך דמותם של האורחים מארץ הקודש לא נראתה כלל באופק.

לאחר בירור קצר נאמר להם, שהמטוס שינה ברגע האחרון את יעדו, והוא נחת במדינה אחרת, שם יתעכב עד למועד בלתי ידוע.

כשומעם כך לא ראו טעם להמשיך ולחכות, וכולם כמעט עזבו את המקום ושבּו לבתיהם.

מתברר כי בשל מזג אוויר הסוער שהתחולל באותה עת באזור, נאלצו באופן בלתי צפוי לערוך נחיתת ביניים במקום מרוחק במדינת קנדה, רק כעבור מספר שעות המשיך המטוס בדרכו ונחת בניו יורק.

לרגל העיכוב הממושך במועד הנחיתה, לא ציפו רבי ישראל ורבי שלום שיבוא אי מי לקבל את פניהם, אולם לאחר שסיימו לסדר את כל נושא ביקורת הגבולות והחתמת הדרכונים, מה גברה הפתעתם כאשר בצאתם אל הטרמינל הרחב, ניגש אליהם לפתע במאור פנים יהודי בלתי מוכר, בברכת שלום עליכם לבבית.

הלה הזמין אותם בכל הכבוד הראוי להצטרף אליו ולהתארח אצלו בביתו.

אותו יהודי היה לא אחר מאשר איש האשכולות רודף צדקה וחסד, בעל חסד מפורסם ומוהל מומחה רבי אברהם זליג קראהן זצ"ל שהתגורר בקווינס הסמוכה. (אביו של הרב פסח קראהן שליט"א ה'מגיד המפורסם בארה"ב, ומח"ס 'המגיד מדבר' 'בנתיבות המגיד' ועוד.)

לאוזניו של רבי אברהם זליג הגיעה הידיעה על בואם של האורחים הדגולים מארץ הקודש, הוא נאחז בהתלהבות רבה והכריז באוזני ילדיו, הבה ונצא כולנו לקבל את פניהם של גדולי ישראל, מי יודע אולי גם יפול בחלקנו הזכות לארח אותם בביתנו.

רבי אברהם זליג נטל עמו את בני משפחתו, ויצא לנמל התעופה, לקבל את פני האורחים החשובים, אולם גם לאחר

ששמע על העיכוב במועד הנחיתה, לא נטש את המקום והמשיך בסבלנות אין קץ להמתין לבואם.

כאמור לאחר שנחתו בניו יורק מיהר לקדם את פניהם והזמין אותם לבוא להתארח בצל קורתו.

רבי ישראל בעדינות נפשו, השיב לו, אסירי תודה אנו על ההזמנה, אולם איננו חפצים להטריחכם, אולי נלך בינתיים להתאכסן בבית מלון.

נשמח מאוד אם תוכל לכוון אותנו כיצד להגיע לבית מלון בסביבה.

רבי אברהם זליג נענה תיכף, רצונכם להגיע לבית מלון אין בעיה, אסייע לכם בשמחה, אך קודם לכן בואו נא לביתי שנמצא בקווינס, לא הרחק משדה התעופה, הלא אתם אורחים מארץ ישראל תשתו אצלי כוס קפה ותנחו קמעה אחר כך אעשה כמבוקשכם.

בחפץ לב נענו השניים להצעתו האדיבה, הצטרפו אליו לביתו, לאחר ששתו אצלו ונחו מעט מן הטיסה הארוכה, שאלו אותו עכשיו התוכל בבקשה לומר לנו כיצד אנחנו מגיעים לבית מלון?

המארח הרהר קמעה ואמר להם: ביתי רחב ומרווח די, מכיל מספיק חדרים מדוע שלא תתאכסנו אצלי? וכי מה אכפת לכם שאזכה במצות הכנסת אורחים...

ההצעה האדיבה אכן הוטבה בעיניהם, והם נשאו להתאכסן בביתו.

ואכן כל אותם הימים ששהו בארה"ב, הם שהו בביתו שהתגלה להם כאדם נפלא ומיוחד, ואיש חסד נלהב, ובמשך כל חודשי שהותם אצלו, עמל במסירות אין קץ לארח אותם בצורה מושלמת, כשהוא דואג להם לכל צרכיהם.

והגדיל לעשות, שהקדיש להם מזמנו רבות כדי להושיט להם סיוע במטרה החשובה שלשם כך הגיעו.

כעבור שבועיים לשהותם בביתו, פנה רבי ישראל גרוסמן למארח המסור, וגילה לו את רחשי לבו.

האירוח שאנו זוכים לו אצלך הוא נפלא ומיוחד מאין כמוהו, אך האמת אגלה לך, כי אינני חש כלל בנח לשהות כך בביתך מבלי לתת כל תמורה, חפץ אני לשלם לך עבור האכסניה האדיבה, אנא קבל את הצעתי ואל תסרב, הלא כך היה בדעתינו מתחילה להתאכסן בבית מלון בתשלום מלא, ומן הדין והיושר שתיטול מאיתנו תשלום.

לא קל היה לרבי אברהם זליג להשלים עם הרעיון, אך הוא לא אבה לסרב לבקשתו של רבי ישראל וניאות לקבל את הצעת התשלום...

ההפתעה הגדולה נחתה על רבי ישראל רק כעבור מספר חודשים, היה זה לאחר שסיימו את שליחותם בארה"ב ושבו חזרה לארץ הקודש, כאשר הגיע לביתו ופתח את מזוודותיו, השתומם לגלות, כי מעל לכל החפצים והבגדים מונחת לה מעטפה בלתי מוכרת, בתוך המעטפה היו מונחים כל הצ'קים שהעניק לרבי אברהם זליג, כתשלום עבור האירוח בביתו.

רבי ישראל לא ידע את נפשו מרוב תדהמה, ומיהר להתקשר אל המארח הדגול לשאול אותו לפשר הדבר? הייתכן אחרי שהתאכסנו אצלך ונהנינו מן האירוח בצורה כה מושלמת מה ראית להשיב לנו את כל הכסף בחזרה?!!!

נענה הרב קראהן בחיוך משועשע, וכי מה חשבת שאני אטול כסף עבור מצוות הכנסת אורחים?!!! אלא מה, רציתי שתרגישו אצלי בנוח, ושיהיה לכם נעים לבקש ממני כל מה שאתם צריכים, לפיכך הסכמתי למראית עין ליטול תשלום עבור האירוח, אבל חלילה וחס, לרגע לא עלה על דעתי לקחת מכם תשלום עבור מצוה חשובה זו של הכנסת האורחים!!!

הכנסת אורחים של אברהם ואיוב

אמרו רבותינו בגמרא (סוטה י'). "וַיִּטַע אֶשֶׁל בְּבֶאֱר שְׁבַע" (בראשית כא לג) אמר ריש לקיש: מלמד שעשה פרדס ונטע בו כל מיני מגדים. רבי יהודה ורבי נחמיה: חד אמר פרדס, וחד אמר פונדק וכו'.

"וַיִּקְרָא שָׁם בְּשֵׁם יי' אֶל עוֹלָם." אמר ריש לקיש אל תיקרא "וַיִּקְרָא" אלא "וַיִּקְרָא", מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב, כיצד? לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו, אמר להם וכי משלי אכלתם? משל אלהי עולם אכלתם, הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם.

כתוב בפרקי אבות (א ה) יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר, יהי ביתך פתוח לרוחקה, ויהיו עניים בני ביתך.

נאמר באבות דרבי נתן יהי ביתך פתוח לרוחקה, כיצד? מלמד שיהא ביתו של אדם פתוח לרוחקה, לצפון ולדרום ולמזרח ולמערב, כגון איוב שעשה ד' פתחים לביתו.

ולמה עשה איוב ד' פתחים לביתו? כדי שלא יהיו עניים מצטערים להקיף את כל הבית. הבא מן הצפון יכנס כדרכו, הבא מן הדרום יכנס כדרכו, וכן לכל רוח, לכך עשה איוב ארבעה פתחים לביתו.

ויהיו עניים בני ביתך. ולא בני ביתך ממש, אלא שיהיו עניים משיחין, מה שאוכלים ושותים בתוך ביתך, כדרך שהיו עניים משיחין מה שאוכלין ושותין בתוך ביתו של איוב, וכשנפגשו זה בזה, אמר אחד לחבירו מאין אתה בא? מתוך ביתו של איוב, ולאן אתה הולך? לביתו של איוב.

וכשבא עליו ההוא פורענות גדול, אמר לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם, לא הייתי מאכיל רעבים ומשקה צמאים? שנאמר: וְאָכַל פְּתֵי לְבָדֵי וְלֹא אָכַל יְתוֹם מִמֶּנָּה: (איוב ל"א י"ז) "וְאָכַל פְּתֵי לְבָדֵי" וכי אכלתי פתי לבדי? ולא הייתי מלביש ערומים? שנאמר: וּמָגַז כְּבָשִׂי יִתְחַמֵּם" (שם שם כ').

אעפ"כ אמר לו הקדוש ברוך הוא לאיוב, איוב, עדיין לא הגעת לחצי שיעור של אברהם.

אתה יושב ושוהה בתוך ביתך, ואורחין נכנסים אצלך.

את שדרכו לאכול פת חטים האכלתו פת חטים, את שדרכו לאכול בשר האכלתו בשר, את שדרכו לשתות יין השקיתו יין.

אבל אברהם לא עשה כן, אלא יוצא ומהדר בעולם, (איוב ישב בביתו וחיכה לאורחים, ואילו אברהם אבינו יצא לחפש אותם ברחובות) וכשימצא אורחין מכניסן בתוך ביתו.

את שאין דרכו לאכול פת חטין האכילהו פת חטין, את שאין דרכו לאכול בשר האכילהו בשר, ואת שאין דרכו לשתות יין השקהו יין. איוב היה מאכיל את האורחים כל אחד ואחד לפי מה שהוא רגיל לאכול בביתו, ואילו אברהם אבינו היה מאכיל את האורחים, אוכל יותר משובח ממה שהם רגילים לאכול בביתם.

ולא עוד אלא עמד ובנה פלטרין גדולים על הדרכים, והניח שם מאכל ומשקה, וכל הבא ונכנס אכל ושתה וברך לשמים, לפיכך נעשית לו נחת רוח.

איוב ישב בביתו וחיכה לאורחים, אבל אברהם אבינו הקים בתי הארחה בכל מקום ומקום.

וכל שהפה שואל מצוי בתוך ביתו של אברהם, שנאמר: "וַיֵּטַע אִשָּׁל בְּבְאֵר שֶׁבַע" (בראשית כ"א ל"ג):

בשונה מאיוב שישב בביתו וחיכה לאורחים, היה אברהם אבינו יוצא לרחוב לחפש אורחים, וגם כשהיה חולה מאוד ביום השלישי למילתו שלא יכול היה לצאת לרחוב לחפש אורחים, מכל מקום לא ישב לנוח על מיטתו, אלא עמד על פתח האוהל, מחכה ומצפה אולי ימצא איזה אורח, לקיים את מצות הכנסת אורחים.

סיפר רבי אברהם חיים ברים זצ"ל

(מגדולי התלמידי חכמים בירושלים. וכבר מימי נעוריו התבלט כלמדן ומתמיד מופלג ושמו יצא לתהילה כעילוי עצום בהתמדתו. בהיותו צעיר לימים למד בישיבת

עץ חיים. ראש הישיבה רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שעמד על כשרונותיו המבורכים, ושכלו הזך והישר, קבע עמו חברותא. להתקרבות מיוחדת זכה גם עם הרב מבריסק.

הוא היה מהקבוצה הראשונה של אברכי ובני ישיבה מופלגים, שעמם פתח רבי אליעזר יהודה פיינקל זצ"ל בשנת תש"ד את ישיבת מיר בירושלים.

הוא היה מבאי ביתו הקרובים ביותר של החזון איש זצ"ל והיה עושה את דרכו תדיר מירושלים אל מעונו של החזון איש בבני ברק.

שימש כר"מ בישיבת סלבודקה שבבני ברק, ומשהוקמה ישיבת אהל יעקב בשכונת זכרון מאיר בבני ברק, עמד בראשות הישיבה. כיהן גם כראש ישיבת סקווירא בארה"ב. (נלב"ע כ"ו אדר תשס"ב)

וכך הוא מספר: זכיתי לראות אצל החזון איש את גודל חביבותו לקיום המצוות בכללן, וחביבותו במצוה בשעתה.

היה זה כשנשארתי פעם ללון בבני ברק מחוסר אפשרות למצוא רכב לירושלים, בשעה מאוחרת מאד, והחזון איש זצ"ל יחד עם גיסו רבי יעקב ישראל קנייבסקי הסטייפלער זצ"ל וזוגתו הרבנית מרים ע"ה אחות החזון איש, שלשתם יחד עסקו במצוות הכנסת אורחים, בנעימות ובחביבות נפלאה.

הסטייפלער וזוגתו סחבו את המזרון וכלי מיטה, והחזון איש הולך לפנייהם להנחותם הדרך, להיכן ישימו את המזרון.

איני זוכר אם גם החזון איש סחב כלי מיטה, אולם זאת זכורני שהחזון איש בעצמו הכין כלי עם מים לנטילת ידים שחרית, והעמידו ליד המיטה.

וכשראיתי עד כמה טורח החזון איש למעני, לא יכולתי לסבול, וניסיתי להתנגד לכל הכבוד המופלג הזה.

ענה החזון איש במתק לשונו (זייט ווען זאגט אאתרוג וואס מען זאל טוען מיט איר) "מאימתי יש לאתרוג זכות לומר מה שיעשה הבעל הבית עימו?"

כוונתו, שכעת האתרוג הוא האורח, הוא בבחינת 'חפץ המצוה' ואל לו לאתרוג לחוות דעתו, לבעל הבית המקיים את המצוה.

ובבוקר הכין החזון איש סעודת פת שחרית, שכללה לחם והערינג (דג מלוח) ותה, והחזון איש שכב במיטתו כדרכו בשנותיו האחרונות סמוך לשולחן ואמר דברי תורה.

מסיים רבי חיים ברים ואומר: ואחרי סדר לילה, ופת שחרית כזו, היו יכולים לומר יעלה ויבוא בברכת המזון מרוב הרגשת האור והשמחה הלכבית במצוה בשעתה שהקרין החזון איש סביבו, בעריבות ונעימות חגי ומועדי השנה ומצוותיה. (מרבה חיים מועדים עמ' קצ"ד)

כאשר היה רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל תוך שנה ראשונה לנישואיו, נשאל על ידי רבי שמריהו גריינימן זצ"ל שבהיותו ונפתח באותה שנה תשכ"ב מוסד בשם 'בית נאמן' לבנות שעלו ממרוקו, בכדי להצילן מציפורני עליית הנוער, ויש כמה בנות שלא נמצא להם מקום בפנימיה, האם הוא יודע על מקום שאפשר לשכן אותם?

אמר לו רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל שהוא יתייעץ עם רעייתו ויחזיר תשובה.

לאחר ששאל את רעייתו, חזר ואמר, שיש להם חמש מיטות לאורחים, והאמת הייתה שהיה להם בביתם רק שתי מיטות בחדר שינה, והלך רבי אברהם גנחובסקי לגמ"ח מיטות ברחוב מימון, ולקח משם שלוש מיטות מתקפלות, וכמו כן נתנו הרב והרבנית את שתי המיטות שלהם מחדר השינה, והם עצמם ישנו על שמיכות פוך על הרצפה.

כך עשו משך כמה שבועות, עד שמצאו לבנות משכן לשהות בו.

אך דא עקא, שחשש רבי אברהם זצ"ל, שמאחר שאמו הייתה רגילה לבקר אצלם פעם בשבוע, ולא היה יום קבוע, וידע שזה לא יגרום לאמו נחת רוח, שתדע שבשנה ראשונה הם ישנים על גבי שמיכות על הרצפה, על כן היו טורחים רבי אברהם והרבנית מדי יום ביומו, לסדר בעצמם את המיטות

ולחכניסם לחדר שינה, ולסדר הכל באופן שלא יורגש השינוי שנעשה לקראת האורחים, ולא ביקשו מהאורחות אפילו בקשה קטנה זו לסייעם בדבר זה. (אגן הסהר ח"ב עמ' 476)

גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני שכינה

אמרו רבותינו במסכת שבת (קכו: קכו.). מפנין בשבת מהבית, אפילו ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואה, אם הוא צריך את מקומם, מפני שרוצה להושיב שם את האורחים. או שצריך לפנותן מבית המדרש, מפני ביטול בית המדרש, כדי שיהיה לכולם מקום לשבת.

אומרת הגמרא: אמר רבי יוחנן: גדולה הכנסת אורחין כהשכמת בית המדרש. והראיה: שכתוב במשנה "מפני האורחין, ומפני ביטול בית המדרש". ומשמע שהושוו זה לזה.

ורב דימי מנהרדעא אמר: גדולה הכנסת אורחין יותר מהשכמת בית המדרש. והראיה: שכתוב במשנה מפני האורחין, ורק אחר כך כתוב: ומפני ביטול בית המדרש. מכך שהקדים התנא את הכנסת האורחין משמע שלהכנסת אורחין יש עדיפות יותר מהשכמת הבית המדרש.

אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחין יותר מהקבלת פני השכינה.

דכתיב באברהם: "וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי אִם נָא מְצֹאתִי חַן בְּעֵינֶיךָ אֵל נָא תַעֲבֹר מֵעַל עֲבֹדְךָ: " ופירוש הכתוב, שהניח אברהם את השכינה כדי לקבל אורחים, וביקש שתמתין לו השכינה עד שיקבל את פני האורחים.

שמע מינה גדולה הכנסת אורחין יותר מהקבלת פני השכינה.

מבאר המכתב מאליהו (חלק א' עמ' 141) מדוע גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה? כי באמת תמוה איך הניח אברהם אע"ה את גילוי השכינה, כדי להתעסק בהכנסת אורחים לערביים פחותים עובדי עבודה זרה?

אבל הענין הוא, כי הכנסת אורחים אפילו לפחותים ביותר, היא היא קבלת שכינה גדולה ועמוקה יותר אפילו מנבואה שהיא הדביקות הכי עליונה שבמתנות שמים.

והטעם? כי הנבואה, היא מתנה ולא קנין, ועל כן אין לה קביעות באדם, כמו מדרגה מעשית, הרי קין התנבא ואמר לו ה', למה חרה לך וכו' הלא אם תיטיב שאת וכו' ואף על פי כן היה לו יכולת להרוג את הבל.

אבל במעשה החסד, המסלקת את הנגיעות, נפקחות עיני לבו, להכיר את האמת וקונה האמונה קנין עמוק וקבוע, ולפי השיעור ממנה אשר נקנית בו, יש לו קבלת פני השכינה תמידית ומאמות בתוך לבו ומהותו, שמעתה היא מדרגה אשר קנה לו הוייה שלו, ולא מתנה מבחוק.

ולמה נראו לו המלאכים כבני אדם פחותים דווקא, מפני שכפי פחיתות המקבל, יגדל ערך מעשה החסד.

ביאור הדברים: יש קבלת פני שכינה שהיא מתנה מאת הקב"ה ללא עבודה עצמית, ויש קבלת פני שכינה שבאה לאדם על ידי עבודה עצמית והיא עושה קנין בנפש האדם קנין תמידי ולא חד פעמי כמו שפועלת קבלת פני שכינה שבאה על ידי מתנה מבחוק. ולכן גדולה הכנסת אורחין יותר מקבלת פני שכינה.

ואל יקל בעיניך הקבלת פני שכינה שהרי בפרשה הקודמת התורה אומרת וַיֵּרָא יי' אֶל אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזָרְעֶךָ אֲתָן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיֵּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיי' הַנְּרָאָה אֱלֹהֵיוֹ:

וכתב על כך האור החיים הק' כונת הכתוב להודיע, הפלגת חיבת אברהם בקונו, כי ה' נגלה אליו, ובשרו, בזרע, ובנתינת הארץ, והוא לא החשיב בשורת ב' מעלות טובות לכלום, בערך שמחתו בגילוי שכינתו יתברך אליו, לקיים מה שנאמר שִׁבְעַ שְׂמֵחוֹת אֶת פְּנֵיךָ (תהלים טז יא) והוא אומרו "וַיֵּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיי' הַנְּרָאָה אֱלֹהֵיוֹ" כאן פירש סיבת שמחתו אשר עליה בנה מזבת, הוא לצד הראותו יתברך אליו.

זאת אומרת הקב"ה הבטיח לו "וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכֶּה וְאֶגְדֹּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְּרָכָה" ועוד אמר לו "לְזֶרַעְךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת" שני בשורות טובות, ואברהם בונה מזבח ומודה בעיקר על התגלות השכינה אליו כמ"ש וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאָה אֵלָיו:

ועם כל זה אברהם אבינו עוזב את המעמד הגדול הזה, והולך לשלושה ערביים, ומתחנן אליהם שיואילו בטובם להתארח אצלו.

רבי לייב חסמן זצ"ל המשגיח דישיבת חברון בעל אור יהל, סעד פעם בליל שבת על שולחנו של החפץ חיים.

והנה תמה לראות, שבבואם מבית הכנסת אחרי התפילה לא אמר החפץ חיים 'שלום עליכם' כנהוג, אלא מיד קידש על היין וביצע לחם משנה ואכלו את הדגים.

רק לאחר אכילת הדגים החל החפץ חיים לומר שלום עליכם.

לרבי לייב חסמן היתה אמונת חכמים, הוא ידע היטב אם החפץ חיים אמר שלום עליכם באמצע הסעודה, בטח היה לו טעם הגון ומקור למנהג זה.

לזאת שאלו ילמדנו רבינו, מה ראה לשנות מהמנהג המקובל?

השיב לו החפץ חיים בחיור, הרי כבודו בודאי היה רעב, ורציתי שיסעוד קודם את לבו, אבל המלאכים אינם רעבים והם יכולים לחכות קצת.

הגנה בזכות מצות הכנסת אורחים

בגמרא סנהדרין (קג:): איתא: שאל רבא: מפני מה לא מנו את מיכה, בן ההדיוטות שאין להם חלק לעולם הבא?.

אמר רבה בר מרי לרבא: מפני שפתו מצויה לעוברי דרכים, שהיו כולם מתארחים אצלו

כמ"ש (שופטים יז ח): "וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ מִהָעִיר מִבֵּית לָחֵם יְהוּדָה לָגוּר בְּאֶשֶׁר יִמָּצָא וַיָּבֵא הָר אֶפְרַיִם עַד בַּיִת מִיכָה לַעֲשׂוֹת דְּרָכּוֹ: וּפִירוּשׁוֹ שֶׁל הַמִּקְרָא: "ויבא הר אפרים עד בית מיכה", שלא בא להר אפרים, כי אם ללכת לבית מיכה, לקבל מזונות וצידה להמשיך לדרכו.

וכן שם בפסוק ב כתיב "וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי דָן מִמִּשְׁפַּחְתָּם חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים מִקְצוֹתֵם אַנְשִׁים בְּנֵי חֵיל מְצָרְעָה וּמֵאֲשֶׁתָּאֵל לְרַגְלֵךְ אֶת הָאָרֶץ וּלְחַקְרָהּ וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם לָכוּ חִקְרוּ אֶת הָאָרֶץ וַיָּבֵאוּ הָר אֶפְרַיִם עַד בַּיִת מִיכָה וַיְלִינּוּ שָׁם:"

שלא באו להר אפרים כי אם ללון בבית מיכה.

ונאמר (בזכריה י יא) "וַיַּעֲבֵר בֵּינָם צָרָה וְהָכָה בֵּינָם גְּלִים" אמר רבי יוחנן: זה פסלו של מיכה. כאשר יצאו עם ישראל ממצרים חיפש משה רבנו את עצמות יוסף כדי להעלותם לקבורה בארץ ישראל, כפי שיוסף השביע את בני ישראל לפני מותו כמ"ש "וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם וְהֵעֲלֶתֶם אֶת עַצְמוֹתַי מִזֶּה:" (בראשית נ כה) אך נאמר לו על ידי סרה בת אשר, שהמצרים הכניסו את עצמותיו של יוסף בתוך ארון מתכת והטמינו אותו בקרקע, והישו את נהר הנילוס מעליו, כדי שבני ישראל לא ימצאו את ארונו, וכך לעולם לא יצאו ממצרים.

מה עשה משה? כתב על לוח "עלה שור" שהרי יוסף נמשל לשור כמ"ש "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הִדָּר לוֹ וְקָרְנֵי רָאִם קָרְנָיו" (דברים לג יז) וזרקו לנילוס ומיד צף ועלה ארונו של יוסף.

משה לקח עימו את ארונו של יוסף, ומיכה בא בהחבא ולקח את אותו לוח שכתוב עליו "עלה שור".

וכשאהרן הכהן התיך את הזהב שהביאו בני ישראל כדי לעשות את העגל, זרק מיכה את זה לתוך האש ויצא העגל.

פירוש שני אומר רש"י, מיכה כשיצא ממצרים הוציא עימו פסל.

וזהו שנאמר: "וְעָבַר בַּיָּם צָרָה", שכשהעביר הקדוש ברוך הוא את ישראל, עבר עמהם מיכה, ובידו השם, כדי לעשות את העגל וזה הצרה (המתחרה) להקב"ה.

תניא, רבי נתן אומר: מקומם של מיכה ופסלו היה במקום ששמו גרב. ומגרב לשילה, ששם היה משכן ה', היה מרחק של שלשה מילין. והיה עשן המערכה, שעלה משילה, ועשן פסל מיכה, שעלה מגרב, מתערבין זה בזה.

ובקשו מלאכי השרת להרוג את מיכה, שעל ידי כך יתבטל הפסל.

אמר להן הקדוש ברוך הוא: הניחו לו, לפי שפתו מצויה לעוברי דרכים.

מיכה לא רק שעובד עבודה זרה, אלא מחטיא את הרבים בעבירה זו, שעליה נאמר יהרג ואל יעבור, עם כל זה זוכה להגנה אישית מאת הקב"ה מפני המלאכים שביקשו להורגו, וזאת בגלל מצוות הכנסת אורחים שהוא עושה...

כתב בספר תוכחת חיים (לרבי חיים פאלאג'י פרשת וירא) וז"ל: ועיני ראו ולא זר, מעשה ה' כי נורא הוא, בתלמיד חכם אחד כשר וירא ה' וחזרן במצות ובמידות טובות, ונדיב נדיבות, הגם שאינו עשיר, אדרבה היה נצרך מאחרים, ועם כל זה, דרכו להטיב לכל, ולהכניס אורחים בתוך ביתו.

ופעם אחד בא אחד אורח בתוך ביתו בוכה בקול מר, שלא היה לו מקום ללון, ואע"ג שלא היה תלמיד חכם זה האורח, נכמרו רחמיו וקבלו בתוך ביתו בסבר פנים יפות ובשמחה ובטוב לבב.

והיה שכרו, שאירע באותן הימים, שהיתה שריפה סמוך לביתו ממש, ולא היה אפשרות שינצל ביתו בדרך הטבע, עד שהבעל הבית התיאש מביתו, כי ראה כי אין עוזר ואין תומך, ומן השמים ריחמו עליו, וניצל הבית משריפת אש, ותלו הדבר בזכות מצוות הכנסת אורחים שעשה עם האורח.

והן שני היה נס אחר, שזה היה בין פורים לפסח, וכבר היה דבר ומגפה בעיר בר מינן, ואירע לו נס, שלא נשמע בתוך בני ביתו שום דבר ומגפה, כדי שיהיה שקט ושאנן בביתו כל ימי החג, כמו שאירעו לאחרים בר מינן, שהוכרחו לברוח על ההרים ועל הגבעות ועזבו ביתם חצריהם, והגם שהיה חששא בדבר עם כל זה היה נס מן השמים, נס בתוך נס שהיו ניצולים ושמורים, גם דבר זה תלו הדבר, שהיה בזכות מצוה זאת של הכנסת אורחים שעשה עם האורח.

ועוד בה שלישיה שבא לו בסיבתו ברכה ממקום אחר, וממרחק תביא לחמה ע"י גלגול דברים.

וזהו שכרו בעולם הזה שהוא הפירות, צא וחשוב על אחת כמה וכמה כפולה שכר העולם הבא שהוא עיקר הקרן.

וכותב רבי חיים פאלאג'י לתת טעם מדוע ע"י מצות הכנסת אורחים ניצול האדם מדבר ומגפה ומדליקת אש וכיוצא?

כי כל אלו, הם מאורעות רעים וגזרות רעות במידת הדין, ומזיקין שניתן להם רשות לחבל ולהשחית בר מינן כידוע בזה"ק ומהמקובלים ז"ל.

כמ"ש בזוהר הק' על הפסוק בפרשתינו "וַיִּקְמוּ מִשֵּׁם הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁקְפוּ עַל פְּנֵי סְדֹם" (בראשית יח טז) רבי אלעזר אמר בוא וראה, כמה מנהיג הקב"ה את כל הבריות במדת טובו, וכל שכן לאותם ההולכים בדרכיו, שאפילו בזמן שמבקש לדון העולם, הוא מסבב למי שאוהבו שיזכה באיזה דבר, מטרם שיבא אותו הדין לעולם.

שלמדנו, בשעה שהקב"ה אוהב את האדם, שולח לו מתנה, ומה היא המתנה? עני, כדי שיזכה על ידו, וכיון שזכה על ידו, הקב"ה ממשיך עליו חוט אחד של חסד הנמשך מצד ימין ופורש על ראשו, ורושם אותו כדי שכאשר יבא הדין לעולם יזהר בו אותו המחבל מלהזיקו, שנושא עיניו ורואה לאותו הרשימה, אז מסתלק ממנו ונזהר בו, משום זה הקדים לו הקב"ה דבר במה שיזכה לזה.

ובוא וראה כשרצה הקב"ה להביא דין על סדום, זיכה מקודם את אברהם, ושלח לו מתנה, דהיינו ג' המלאכים שיזכה על ידיהם כדי

להציל את לוט בן אחיו משם, זהו שכתוב: "וַיְהִי בַשַּׁחַת אֱלֹהִים אֶת עַרְי הַכָּפָר וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת אַבְרָהָם וַיִּשְׁלַח אֶת לוֹט מִתּוֹךְ הַהַפְּכָה בְּהַפֵּךְ אֶת הָעָרִים אֲשֶׁר יָשָׁב בָּהֶן לוֹט:" (בראשית יט כט) ומהו וַיִּזְכֹּר? היינו שזכר לו מה שזכה מקודם, על ידי אותם ג' מלאכים.

בוא וראה: וַיִּקְמוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים (בראשית יח טז) היינו מאותה סעודה שהתקין להם אברהם, וזכה על ידם, אף על פי שמלאכים היו, שאינם צריכים לסעודה, מכל מקום זכה על ידיהם, ומכל אותו המאכל לא נשאר כלום, כדי שאברהם יזכה על ידו וכו'.

וַאֲבָרָהָם הִלֵּךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם, היינו לעשות להם לוויה. אמר ר' ייסא אם תאמר שאברהם ידע שהם מלאכים למה עשה להם לוויה? אלא אמר ר' אלעזר, אף על פי שהיה יודע שהם מלאכים, מה שהיה רגיל לעשות עם בני אדם עשה גם בהם, ולוויה אותם, כי כך צריך האדם לעשות לוויה לאורחים, שהרי הכל תלוי בזה, כלומר כל המצוה של הכנסת אורחים תלוי בלוויה שהוא גמר הדבר, ואין המצוה נקראת אלא על מי שגמרה.

ובעוד שהוא היה הולך עמהם ללותם, נגלה עליו הקב"ה שכתוב "וַיִּי אָמַר הַמַּכֶּסֶה אֲנִי מֵאֲבָרָהָם אֲשֶׁר אָנֹכִי עֹשֶׂה:" (שם פסוק יז) וה' היינו הוא, ובית דינו, משום שהקב"ה היה הולך עמם.

בוא וראה: כאשר האדם עושה לוויה לחבירו, הוא ממשיך השכינה להתחבר עמו וללכת עמו בדרך להציל אותו, ומשום כך, צריך האדם ללוות את ארחו, משום שמחבר אותו אל השכינה וממשיך עליו השכינה להתחבר עמו. (זהר הק' וירא ק"ד ע"א)

מפורש בדברי הנה"ק, דכשיש דין בעולם הזה, והקב"ה רוצה להציל את יראיו, שולח להם דורון, דהיינו עני ואורח ושליח, כמו ששלח את המלאכים לאורחים לאברהם, כדי שבזכות זה ינצל לוט ממות, וממידת הדין שבא לסדום, והוא הדין גם משאר צרות וגזירות רעות הבאות המתרגשות לבוא בעולם ע"י מידת הדין, כדבר ומגפה ושריפת אש ח"ו.

ועוד טעם כותב רבי חיים פאלאג'י זיע"א מדוע על ידי הכנסת אורחים זוכה להינצל מדבר ומגפה ושרפת אש?

מצינו בגמרא (יומא י"א:) על הפסוק "וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת" (ויקרא יד לה) שואלת הגמרא "לו" למה לי? מבארת הגמרא: מי שמיחד ביתו לו,

דהיינו כשאדם מבקש מחבירו להשאיל לו כלי מסוים, והוא מתוך שיש לו צרות עין, אומר שאין לו את הכלי הזה, ולכן הקב"ה מפרסם לכולם שיש לו את הכלי הזה, על ידי כך שמביא לו נגע צרעת בבית, והוא צריך לפנות את כליו מתוך הבית לבחוץ, שלא יקבלו טומאה כשהכהן יטמא את הבית, ואז כל שכניו רואים את כל כליו שביקשו ממנו להשאיל ואמר שאין לו.

וזה שכתוב בגמרא "למי שמיחד ביתו לו" שכלי תשמישו מיוחדים לו, ולא נותן לשכניו, ומשום צרות עין, באים הנגעים.

אומר רבי חיים פאלאג'י, הרי שגם למי שאינו מכניס אורחים לביתו, היינו שמיחד ביתו לו דוקא, ולא לאחרים, הוי העון הזה על ידי ביתו, והוי גם כן צרות עין.

וכך כותב להדיא רבינו בחיי בפרשת מצורע (יד לה), על פסוק הזה, "וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לְפָנָיו לְאמֹר פְּנַגַּע נִרְאָה לִי בַּבַּיִת" שהביא את הגמרא ביומא, מי שמיחד ביתו לו, כלומר: שאינו רוצה להשאיל כלים, או שאינו מכניס אורחים לביתו, שהנגעים באים על צרות עין וזהו שאמר "וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת" שביתו מיוחד רק לו, ולא להכניס אורחים.

כותב רבי חיים פאלאג'י, הרי לך, דהנגעים באים על מי שאינו מקבל אורחים בתוך ביתו, ומיחד ביתו לו דוקא, שלא יהיה בתוך ביתו אדם אחר, ואינו מהנהו בתוך ביתו, ובזה הנגעים באים מידה כנגד מידה, ושיבוא הנגע בביתו, ומוכרח לצאת מתוך ביתו להורות, כי הוא רוצה להחזיק שהבית שלו ולעצמו ואין לזרים אתו, והקב"ה מוציאו מתוך ביתו על כורחו שלא בטובתו להורות לו, כי אינו ברשותו, והבית אינה שלו.

והו הדין אם יהיה לו בר מינן דבר ומגפה בתוך ביתו, דאז צריך לברוח לבית אחר, גולה ומטולטל, מה שאין כן על ידי שהוא טוב

עין, ומארח תלמידי חכמים בתוך ביתו, ומהנהו, הרי אין עליו עונש לצאת מתוך ביתו, כיון שלא ייחד לו ביתו לעצמו דוקא.

ומסיים רבי חיים פאלאג'י ועיני ראו ולא זר, בכמה אנשים אשר עיניהם צרה ורע עין באורחים, שאירע להם, כמה עניינים ומקריים רעים בתוך ביתם, עד שהוצרכו להניח ביתם ולצאת, ה' יצילנו.

מעשה החסד הנפלאים והמדהימים של רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל היו ניכרים לעין כל, אדם שהיה נכנס לביתו בשעות הצהריים היה מגלה כי הבית נהפך למעין מסעדה, עניים מסכנים ומקבצי נדבות ואנשים אשר לא השיגה ידם לאכול, מסובים ליד השולחן כאשר ארוחה חמה מוגשת להם בפנים מוארות בידי הרבנית.

המעשה המופלא שלפנינו, קרה בסתיו שנת תרפ"ט באותה תקופה, בני הזוג התגוררו עדין בניו יורק, לילה אחד התעוררה אשת הרב הרמן בכי סוער, היא סיפרה לבעלה כי ראתה בחלום את אברהם אבינו ושרה אמנו בוכים ומקוננים מרה, היא קרעה את בגדיה והצטרפה אליהם בכי ואמרה לאבות הקדושים, כי לא תעזוב את החדר עד שיבטיחו שתפילותיה תתקבלנה.

שרה אמנו החזיקה בידה, והבטיחה לה שתפילותיה התקבלו.

אותה עת היה להם בן שלמד בישיבת כנסת ישראל בעיר הקודש חברון.

מבלי קשר לחלום, (לכאורה) פנה הרב לרעייתו ואמר לה, היות שזה כבר ארבע שנים שהבן נחום דוד לומד בישיבה ולא ראינוהו, ועתה מלאו לו עשרים שנה, צריך אפוא שיחזור הביתה ולמצוא לו שידוך.

האם התנגדה באמרה הוא בסך הכל בגיל עשרים, עדין הוא צעיר, נניח לו ללמוד עוד שנה.

מאחר שהם היו חלוקים בדעותיהם, הם הגישו את טענותיהם לפני רבי ברוך דוד ליבוביץ ר"מ דקמניץ, שהתאכסן אותם ימים בביתם והוא הצדיק את עמדת הבעל.

לאחר שהתקבלה ההחלטה, בו ביום נשלח מכתב לבן שיחזור מיד לניו יורק.

בבואו הציעו לו שידוך, שהורי המדוברת שמם אברהם ושרה, הם ראו בכך סימן מהשמים לגבי הזיווג, ואכן בנם נישא בשעה טובה ומוצלחת לכלה המיועדת.

מיד לאחר נישואיו, ניסה החתן לשדל את רעייתו לחזור לחברון כדי שיוכל להמשיך בלימודיו, אולם הכלה בהיותה בת יחידה לא יכלה להסכים ונאלץ הבעל הטרי להסכים לדעתה.

והנה לפתע באותם ימים י"ח אב התרפ"ט פרצו מאורעות הדמים, וכשבעים יהודים הי"ד נטבחו בחברון ביניהם היו כ"ה מבני הישיבה בחברון אותה הישיבה שבה הבן למד.

רק עתה גילה הרב הרמן לאשתו את זוכרת, את אותו חלום שבו ראית את אברהם אבינו ושרה אמנו בוכים, בגלל אותו חלום החלטתי להחזיר את בננו הביתה, חשתי כי האבות הקדושים, שמידתם הבולטת הייתה חסד, באו להציל את בננו בזכות מצוות הכנסת אורחים שאותה אימצנו בביתנו.

כמו כן מסופר עליו שהיו באים לביתו אורחים מכל הסוגים אורחים חלכאים ונדכאים, ואפילו שיכורים מצאו מקום מפלט בביתו, אנשים ששום אדם לא רצה לארחם בביתו, ורבי יעקב יוסף ברוב רחמנותו וסבלנותו שימש אותם, ונתן להם כדי צורכם ומחייתם באופן נעלה ביותר.

בספר 'הכל לאדון כל' (עמ' 308) מספרת בתו של רבי יעקב יוסף הרמן הרבנית רוחמה שיין.

אחייני יצחק מאיר קאופמן סיפר לי, שיום אחד נסע במונית מאשדוד לירושלים, עם הרב הגר, אחד מדיינייה של אשדוד, מששמע שיצחק מאיר הוא נכדו של ר' יעקב יוסף הרמן, אמר

לו ברצוני לספר לך מעשה אודות סבך שהייתי עד לו לפני שנים רבות בהיותי צעיר, מעשה שלעולם לא אשכחנו.

דודך ר' נחום דוד בנו של רבי יעקב הרמן קנה לסבך קפוטה (מעיל) מחוייטת היטב ויקרה מאוד, הוא לבש אותה פעם ראשונה בשבת.

סבך נהג לחלק את הטשולנט ולהגישו בעצמו לאורחים.

אחד מהאורחים היה מופרע בנפשו, משהניח סבך את צלחת הטשולנט החם לפניו, הוא לקח את הצלחת הגדולה, ושפך את תוכנה על הקפוטה החדשה של סבך, בצעקו אינני אוהב זאת!!!

תדהמה אחזה באורחים, דודך שאף הוא ישב בשולחן היה המום, האורח נחרד ממה שעולל, קפץ מן הכסא ונמלט מהבית בריצה.

מבלי לקנח אפילו את הטשולנט החם והסמיך מעל הקפוטה החדשה, פתח סבך ברדיפה אחריו, בתוך דקות חזר כשהוא מחזיק את האורח בידו ומרגיעו, אתן לך צלחת אחרת טשולנט, ואותה בודאי שתאהב אמר ברוחב לב.

כשקינח סבך את הקפוטה עד כמה שמותר היה, אמר אליו דודך אבא... אתה זקוק לכל כך הרבה סבלנות...

סבך ענה, אם יש בלבך רחמנות, אינך זקוק לסבלנות.

בתקרית אחרת היה מעורב אורח שאכל בצורה רשלנית ופיזר את האוכל על גבי המפה.

בשבת אחת כשחזר הרב הרמן מבית הכנסת, מצא את האורח יושב לבדו ליד שולחן קטן, הרחק בפינת חדר האורחים, סידרו לו מקום שבו לא יפריע להם.

משנטל אבא ידיו לארוחה, לקח את כסאו, ובמקום להתיישב כרגיל בראש השולחן נשא אותו אל השולחן הקטן והצטרף אל האורח.

האורחים נטרדו, ר' יעקב יוסף מדוע אינך יושב בראש השולחן? שאלוהו.

אינני חושב שר' מאיר אוהב לשבת לבדו, ענה אבא בשקט.

רק לאחר שידוליהם הרבים של האורחים, ניאות אבא לחזור אל מקומו הרגיל. כשר' מאיר יושב לצידו.

פעם נשאל אבא מדוע הרגיש צורך להזמין לביתו חלכאים ונדכאים ואפילו, שיכורים.

ענה הרב הרמן: כלבא שבוע, אכן הבין את גודל מצוות הכנסת אורחים, כל מי שנכנס לביתו רעב ככלב יצא שבע ומרוצה, אם אדם נכנס אליך ככלב ויוצא כבן אנוש, איזו מצוה יכולה להיות גדולה מזו?!?!

בביתו של ר' שלום שבדרון זצ"ל בשכונת שערי חסד בירושלים התאכסנו כל קשי היום שנזרקו ממקומות אחרים, היו שם אלמנות אומללות שלא היה בכוחן לשלם שכר דירה, אנשים חולים שהחברה קצה בהם, הסתובבו שם יהודים עם מחלות מדבקות, וכולם יחד באו להתארח אצל ר' שלום וזוגתו הרבנית בדירתם בת השני חדרים.

בתקופה ההיא מספר בנו ר' יצחק שבדרון שרר פחד נורא ממחלת שיתוק הילדים, שהיתה גם מחלה קשה ואיומה וגם מדבקת, שנגיפיה עברו מילד לילד, ורבים חללים הפילה.

ממעל לדירה שלנו התגוררה משפחה נוספת, ששנים מילדיה חלו במחלה הנוראה וקבלו שיתוק, כל השכנים בסביבה הרחיקו את ילדיהם מהבית ההוא, אך לבד מעצם ההרגשה של נידוי מהשכנים, היתה שרויה אם המשפחה בפחד נורא שמא גם הילד השלישי ידבק במחלה.

מה עשו ר' שלום וזוגתו, עלו לדירת המשפחה בקומה העליונה, וביקשו מעקרת הבית שתשלח את שני ילדיה

החולים לביתנו, האשה שנדהמה מההצעה שאלה את אמא אם היא אינה פוחדת על ילדיה? היא והורי השיבו בביטחון גמור ששומר מצוה לא ידע דבר רע.

וכמעט שהכריחו אותה להעבירם לביתנו, הקב"ה עזר מסיים הבן ואף אחד מאתנו לא נדבק בנגיפי המחלה.

אחד המיוחדים בבני פרשבורג, היה הרב רבי יום טוב הכהן זאהן, צדיק ומופלג היה במידת החסד סיפר בנו רבי אברהם, אבא עשה חיל בעסקיו והיה עשיר גדול התנהג ברחבות כמנהג העשירים עם משרתים ששמרו על נקיון הבית יסודי וקפדני.

מנהג הכנסת אורחים בפרשבורג בסעודות שבת, האורחים עמדו ליד פתח בית הכנסת כל אחד לקח לו אורח לסעודת שבת, ויש שלקחו עמם שני אורחים, בכוונה תחילה השתדל אבי לצאת אחרון מבית הכנסת משבעלי הבתים בחרו באורחים הנראים סביר והיו לבושים נקי ומסודר, אך אלו שהמראה החיצוני שלהם היה מכוער ולבושם היה קרוע ומלוכלך נשארו בבית הכנסת מאין דורש, את כל אלה הזמין אבי לביתו ולקחם לסעוד על שולחנו.

בין האורחים נמצאו כאלה שמטרדות הדרך נתלכלכו מאד, עד שנדף מהם ריח רע, ויש שהיו מלאי כינים וקשקשים.

לאחר הסעודה נאלצו המשרתים הגויים לנקות את הכסאות המפוארים מהלכלוך שהביאו עמם האורחים, ותוך כדי כך התרעמו למה מכניסים הביתה אנשים כאלה?

אך אמי הצדקנית לא התרעמה על כך, מעולם לא שמעתי ששאלה את אבי למה בחר בעניים אלו, אדרבה היא הרגישה בצערם כיבדה אותם ודברה על ליבם לחזקם לבל יפלו ברוחם.

הגיעו ימי האופל, הגרמנים הארורים הגיעו לפרשבורג, אבי עבר ממחנה עבודה אחד לשני, עד שהגיע למחנה מאוטהאוזן, הוא נותר בחיים.

ימים ושנים סיפר על הניסים שארעו לו, אחד הפלאים שסיפר, כידוע האנשים במחנות היו מלאי כינים ופשפשים, לא היה אדם שנמלט ממכה זו, אך הוא ניצל מפגיעתם באופן פלאי, מימינו משמאלו מלפניו ומאחריו, שכבו וישבו אנשים מלאים בכינים, אך הוא לא נפגע ממכה זו.

באחת השיחות אמר אבא שהוא תולה זאת במידה כנגד מידה, על שהכניס לביתו אורחים כמו שהם, אף אם היו על בגדיהם ושערותיהם כינים ופשפשים, לכן זכה שהם לא שלטו בו והיה נקי לגמרי (ברית אברהם הכהן)

היה זה בבית כנסת מקומי בעיר קטנה, בשעת בוקר חורפית של אמצע כסלו תשס"ח המניינים בבית הכנסת הקטן היו עדיין שקטים, יהודי מתושבי המקום שסיים זה עתה להתפלל וקיפל את טליתו לפני היציאה, נתקל במבטו ביהודי אחר שנראה כמחפש אחר משהו.

נראה כי הרב מחפש אחר משהו אמר היהודי המקומי לאורח, הלא הוא רבי אהרן טויסיג שליט"א, ניכר כי הרב איננו מקומי ויתכן כי הוא מחפש אחר כוס קפה להשיב נפש.

האמת שכאן בבית הכנסת אין פינת קפה אך בביתי תוכלו לעלות ולהתכבד בכוס קפה בשמחה, אינני גר רחוק, אם יואיל הרב, נעלה לביתי ותוכלו להתכבד בכוס קפה בשמחה רבה.

הרב טויסיג נענה בשמחה להצעה, ובעודם פוסעים הביתה, כבר החל היהודי המארח לדבר על לבו, זה לאו דווקא כוס קפה אמר בחיוך, רעייתי יותר תשמח להציע לאורח ארוחת בוקר מלאה הוסיף.

הרב טויסיג עלה לביתו, אכל ארוחת בוקר וגם בירך ברכת המזון, רגע לפני שיצא פנה לבעל הבית ולרעייתו והודה להם

כהלכה על האירוח הנעים והחם, ועל הארוחה הטובה והטעימה, ואז בעודו פוסע לכיוון הדלת אמר לו המארח שמעתי אתכם אומרים את ברכת האורח בכוונה כה גדולה וברגש כה רב, ואני מקווה שכיוונתם גם על הצרה הנוראה שהתרגשה עלינו, אפשר לעכב את הרב לדקה? בוודאי. אמר הרב טויסיג אם יש משהו שאוכל לסייע לכם מארחי היקרים בשמחה.

בני הזוג ניגשים אליו ומתחילים לתאר בפניו את סאת יגונם, יש לנו בן אברך צעיר, ואב לשני ילדים קטנים, ממש בתחילת חייו ופריחתו, ולפני זמן קצר חרב עלינו עולמינו כששמענו כי המחלה הנוראה מקננת בגופו...

הרופאים חוזים שחורות, קוצבים לו תקופת חיים של בין שבועות לחודשים, ליבנו מתפלץ מדאגה מתח פחד וצער.

הרב טויסיג הביט לרגע בבני הזוג הבוכיים, ונאנח איתם בהשתתפות, אוי כמה כואב לשמוע נאנח שנית כמה קשה למצוא חיזוק ועידוד במצבים שכאלה.

הוא השתק קמעא והוסיף, אבל הבה ואספר לכם מארחי הנכבדים סיפור מרגש בתקווה שיחזק את לבכם ויעודד אתכם.

ההורים עשו אוזנם כאפרכסת והרב טויסיג החל לספר.

היה זה לפני למעלה ממאה שנים, בחצרו של הרה"ק בעל הישמח ישראל מאלכסנדר זי"ע אל חדרו של הרבי נכנסה אשה בוכיה נושאת עמה בעגלה את בתה החולה, בפיתקא שהגישה לרבי כתבה האשה, את שם בתה החולה אנושות כשהרופאים כבר נואשו מחייה, רבי קדוש התפרצה האשה בזעקות שבר, הצל נא את חיי בתי, איני יכולה לראותה כך!!! הרבי הביט בפיתקא ולבו הרחום האוהב כל יהודי נקרע לנוכח הצרה האיומה, הוא נשא את עיניו הקדושות לעבר האופק והשתתה זמן ממושך, אחר כך נאנח, עיניו התכסו בשרעפים

והוא שב ונאנח אינני יודע מה לומר, אמר לבסוף, המתיני נא ונראה כיצד אוכל לעזור לך.

האשה יצאה מהחדר כאובה ובוכיה, היא התיישבה על ספסל בעזרת הנשים והמתינה כמצוות הרבי עד שיקראנה שנית.

בינתיים הורה הרבי לגבאיו להיערך לנסיעה, כי עליו לצאת לדרך אל יהודי פלוני, בתוך זמן קצר יצאו הרבי ומלויו לדרך, והגיעו לביתו של יהודי טוב וחס שהכיר את הרבי, והיה מופתע מאוד מהביקור הלא צפוי 'שלום עליכם' אמר האיש עם פתיחת הדלת, כשעיניו המתעגלות בתדהמות מסגירות את ההפתעה שהוא נתון בה, הרבי הגיע עד אליי? לכבוד גדול עבורי האם הרבי זקוק למשהו?

כן השיב הרבי קצרות, חפץ אני להתארח אצלך, נסעתי לדרכי ועתה עלי לסעוד את ארוחת הצהריים, האם תואיל להכניסני לביתך כאורח? היהודי הסכים מיד ובשמחה גלויה, איזו זכות הזדמנה לפניו, איזה אושר, הרבי הקדוש בכבודו ובעצמו מבקש להתארח אצלו? היש זכות גדולה מזו?

חיש ערך את השולחן והביא לפני הרבי לחמים מעולים, בשר ודגים משקאות טובים כסעודת שלמה בשעתו, כשהתרוצץ והמגשים העמוסים בידיו לא היה מאושר ממנו, עיניו נהרו ופניו קרנו, אשריו שזכה שהרבי בחר בו להתארח בביתו בארוחת הצהריים.

הרבי סיים לאכול בירך ברכת המזון, הודה למארחו בחום ויצא לשוב לכיוון ביתו. המארח ליווה את הרבי כברת דרך כשבתוך תוכו הוא תמה מה הביא את הרבי להתארח אצלו בשעה שביתו של הרבי אינו מרוחק מכאן, מה עוד, שמעודו לא שמע על הנהגה כזו בבית הרבי להתארח באופן מפתיע, ובדרך כלל בכל מסעות הרבי, מודיעים למארחים מראש, אך הוא הותיר את תמיהותיו בלבו, ולבו גאה באושר על הזכות שנפלה בחלקו לארח את הרבי תהא הסיבה אשר תהא.

הרבי החיש את צעדיו ומיהר לכיוון ביתו, מיד כשהגיע ביקש לקרוא לאשה הבוכיה ולבתה לחדרו, ובירך אותן ברפואה שלימה וישועה קרובה בעזרת השם, עוד תבריא ותארכי ימים בטוב ובנעימים איחל הרבי בדבקות, התחזקו יחדיו כי ישועתכן קרובה והבשורה על נסיגת המחלה תבוא בתוך כמה ימים, הבטיח.

האשה יצאה בצעדים קלילים ומאושרים, תוהה על ההתפתחות המעניינת, בתחילה הרבי לא רצה לברך והדבר היה ניכר הוא נשא עיניו למרחקים התעכב זמן ממושך אך לא בירך דבר, ואילו עתה הרבי בירך בהתלהבות והבטיח ברורות זה אולי מוזר אך עבורה זה לא משנה, הן הובטחה בישועתה מעתה הוקל לאם ולבתה החולה ובדרך הביתה כבר היו צעדיהן קלים בהרבה.

אך הגבאים המופתעים, נותרו המומים ותמהים, ושאלו את פי הרבי מבקשים להבין מה קרה מה השתנה בתוך כה שעות, ואיך קשור האירוח אצל פלוני לכל הסיפור?

הרבי הביט במבטם התמה והסביר, ראו נא כשנכנסה האשה לפניי התעמקתי בשם שבפיתקא וניסיתי לסייע אך גיליתי ששערי שמים נעולים בפניי, הגזירה נגזרה, הבת חלתה והיתה אמורה להיפטר מהעולם, ולא ניתן לעשות דבר, ניסיתי לעשות כל שביכולתי אך גיליתי שהגזירה חתומה וסגורה, ולכן שלחתי את האשה מבלי להבטיח דבר, כי באמת לא ראיתי מוצא.

ואז החלטתי שיש עוד נשק שלא השתמשתי בו למענה, בחרתי לצאת ולהתארח אצל יהודי כלשהו, שידעתי כי יארחני בשמחה ובכבוד מלכים, רציתי לזכות יהודי במצוות הכנסת אורחים, כי כשיהודי מקיים בי מצוות הכנסת אורחים, אני הופך לכלי המצוה שלו, לחלק מרכזי בקיום המצוה, וממילא הדבר מעניק לי כוחות ויכולות שלא היו לי קודם לכן.

ואכן אמר הרבי מששבתי הביתה לאחר האירוח כשאני חלק ממצוה וכלי קודש של ממש בזכות הכנסת האורחים

שנהגו בי, היו לי כוחות אחרים, נעלים ועוצמתיים יותר, הפעלתי אותם כדי לפעול ישועה עבורה, השתמשתי בכח המצוה שננסך בי בעת הכנסת האורחים כדי להעתיר עליה לרפואתה ולפעול עבורה ישועה ברורה ומובטחת.

את הסיפור הזה סיפר הרב טויסיג למארחיו, וכשסיים אמר קטונתי מלברך, אך אם זכיתם לקיים בי מצות הכנסת אורחים, לא אני הוא המברך, אלא המצוה המפעמת בי, הכנסת האורחים שהטמעתם בחלבי ודמי, בה יש את הכח לברך ולפעול ישועה, וכך אכן יקרה בעזרת השם, התחזקו נא והמשיכו להתפלל ובזכות מצות הכנסת אורחים יזכה בנכם ברפואה שלימה יאריך ימים בטוב ובנעימים, ואל תשכחו להזמין אותי לשמחות שיערוך בעזרת השם, סיים בחיך.

בני הזוג התרגשו לשמוע את הדברים ובעיקר התחזקו והתעודדו, כי בזכות המצוה יזכה בנם לרפואה שלימה, הם הבטיחו להתקשר ולעדכן, וכך אכן עשו, כמה חודשים חלפו ולפתע זמירות חדשות בפני הרופאים, הם החלו לרמוז על עתיד אופטימי, התחילו לדבר על נסיגת המחלה, עם כל שבוע שחלף הלכו הסימנים החיוביים והתרבו, המחלה נסוגה לאחור, הגוף התחדש בתאים בריאים ומחודשים, ומצבו של הבן הלך והשתפר.

היתה זו התפתחות נדירה 'נס רפואי' של ממש, ההורים הנרגשים ששמעו את הבשורות הטובות כמעט יצאו בריקוד בתוככי חדר הרופא, עיניהם זלגו דמעות שמחה, ונפשם כלתה בהודאה נרגשת לבורא רפואות.

מהר מאוד נזכרו כי לא מזמן התברכו במצוות הכנסת אורחים, והיא שהביאה את ברכת ה' וישועתו במעונם, בהתרגשות אין קץ התקשרו אל הרב טויסיג ועדכנו אותו בבשורות הטובות מאז ועד היום ברכת הכנסת האורחים ממשיכה להוכיח את עצמה, והרב טויסיג מספר, כי לא מזמן הוזמן להשתתף בשמחה שערך אותו אב צעיר לרגל הולדת בתו החמישית. (הרב קובלסקי)

בשנים שהיה הבית הלוי ר' יוסף זב סמוך בוואלוזין על שולחן חמיו רבי יצחק אפראן שהיה נקרא בפי החסידים ר' איטשה וואלוזינר, ארע יום אחד שילדו הפעוט חיימ"ל מי שהיה לימים ר' חיים מבריסק זצ"ל נתקף במחלה אנושה והגיע עד שערי מות, הרופאים המומחים שהוזעקו אל עריסתו עמדו חדלי אונים כל המאמצים והתחבולות להציל את חייו לא הועילו.

והנה הגיע אל הבית הרה"ק רבי משה מקוברין זצ"ל אשר נהג תמיד מדי בואו לוואלוזין להתאכסן במעונו של רבי יצחק, גם הפעם בניגוד למצופה לא החליף הצדיק ולא שינה את אכסנייתו, כמ"ש חז"ל (ערכין ט"ז): שלא ישנה אדם מאכסניא שלו.

למרות שידע את מצבו הקשה של התינוק, ולא עוד, אלא ברגע ששמע על מחלת הילד הביע את חפצו שיערכו שמה עבורו את השולחן ויוכל להסב לסעודה.

מיד הזדרזו בעל הבית וזוגתו למלא אחר מוצא פיו באמונה שלמה.

ויהי המה מסובין לסעודה, פתח הצדיק מקוברין וידרוש כדברים האלה:

חז"ל גילו לנו את הסוד שאבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו, ובראייתה היה כל חולה מתרפא (בבא בתרא ט"ז):

אותה אבן טובה, אינה כי אם מידת הכנסת אורחים שאברהם אבינו עליו השלום הצטיין בה, היא היא אותה אבן טובה שנתלית בצוארו, ובשעה שנפטר אברהם אבינו, תלאה הקב"ה בגלגל חמה, זהו גלגל הזורח בכל מקום בעולם, שכן כל אימת שיהודי מתעסק בהכנסת אורחים, זכותיה דאברהם רחימא מסייעת, להיות החולה מתרפא באבן טובה שלו.

והפטיר הרבי, בזכות שבעל הבית רבי יצחק מתעסק עכשיו בהכנסת אורחים וטרח לכבודנו, תעלה ארוכה בטח לנכד חיימ"ל במהרה, יפשיל נא הילד את עינו אל האבן טובה ויתרפא, וכך הוא.

סגולה לבנים

כתב רבנו בחיי (ספר כד הקמח ערך אורחים) מצינו שמצוה הזאת של הכנסת אורחים שהפרי שלה והשכר בעולם הזה הם הבנים, שכל הזהיר בה זוכה לבנים, שכן מצינו באברהם כי מתחלה היה עץ יבש בלא בנים, ואחר שנטע נטיעה זו שהמשילה הכתוב לעץ, זכה לבנים ולכך נראה לו הקב"ה במקום אילנות זהו במקום 'אלוני ממרא' ושם בישרו המלאך שישוב עץ לח ויהיה לו בן.

מוסיף רבנו בחיי שם, וכן מצינו (הפטרת פרשת השבוע) בשונמית, שקבלה את אלישע וערכה לו מטה ושלחן וכסא ומנורה וכו' א"ר יוסי בן חנינא משום ר' אליעזר בן יעקב כל המארה תלמיד חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו כאלו הקריב תמידים, ועל מדה זו שהיתה בשונמית, היה שכרה אתה שזכתה לבן, והיה הבן נביא והוא חבקוק.

כדברי רבנו בחיי מצינו מפורש במדרש תנחומא (פרשת שמות פרק טז) שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם קָבְלוּ שְׁנֵי צְדִיקִים וְנִתְפָּרְכוּ בְּשִׁבְלֵן, וְלֹא הָיָה לָהֶם בָּנִים מִתְחִלָּה, וּמִשְׁנַכְנְסוּ לְבִתְיָהֶם נָתַן לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בָּנִים, לְבֵן וְיִתְרוֹ. לְבֵן, אֲפֹשֶׁר הָיָה לוֹ בֵּן וְהִיָּתָה בְּתוּ רֹעֵה אֶת צֹאנוֹ? אֵלָּא שְׁלֹא הָיוּ לוֹ בָּנִים. וּמִשְׁנַכְנְסִים יַעֲקֹב לְבֵיתוֹ, נִתְפָּרַךְ בְּנִכְסִים וּבְבָנִים, דְּכָתִיב: נַחֲשָׁתִי וַיְבָרְכֵנִי ה' בְּגִלְגָלָה (בראשית ל, כז). וְכָתִיב: וַיִּשְׁמַע אֶת דְּבַרֵי בְנֵי לְבָן. יִתְרוֹ, דְּכָתִיב: וּלְכַהֵן מִדִּין שִׁבְעַת בָּנוֹת. אֲפֹשֶׁר הָיוּ לוֹ בָּנִים, וּבְנוֹתָיו רֹעוֹת? אֵלָּא שְׁלֹא הָיוּ לוֹ, וּמִשְׁנַכְנְסִים מִשָּׁה לְבֵיתוֹ, נִתְפָּרַךְ וְהָיוּ לוֹ בָּנִים, דְּכָתִיב: וּבְנֵי קִינִי חֲתָן מִשָּׁה (שופטים א, טז).

והיינו מה שמצינו שליתרו היה בנים היה זה לאחר שהכניס את משה אבל בשעה שרעו את הצאן לא היה לו עדיין בנים.

והדברים מפורשים המדרש רבה בפרשתנו (וירא פרשה מח יא) וז"ל: וַיֹּאמְרוּ בֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ, אָמְרוּ אָנוּ אֵין לְפָנֵינוּ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, אֲבָל אַתָּה שֵׁישׁ לְפָנֶיךָ אֲכִילָה וְשִׁתְיָה, בֵּן תַּעֲשֶׂה לְעַצְמְךָ, כַּאֲשֶׁר

דְּבַרְתָּ, יְהִי רְצוֹן שְׁתַּזְכֶּה לַעֲשׂוֹת עוֹד סְעוּדָה אַחֲרֵת לְבַר דְּכַר דִּיתִילִיד לְךָ. (לבן זכר שיוולד לך)

וכתבו על כך רמז בפסוק "וְחֶסֶד יי' מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאָיו וְצִדְקָתוֹ לְבְנֵי בְנִים:" (תהלים קג יז) "וְצִדְקָתוֹ לְבְנֵי בְנִים" בגימטריא הכנסת אורחים (800) שבזכות קיום מצות הכנסת אורחים זוכים לבנים.

ועוד רמז אמרו על כך מהפסוק בתהלים "בְּמָה יִזְכֶּה נַעַר אֶת אָרְחוֹ לְשֹׁמֵר פְּדֻבְרָה:" (תהלים קיט ט) "בְּמָה יִזְכֶּה נַעַר" באיזה זכות יזכה לנער? "אֶת אָרְחוֹ" על ידי הכנסת אורחים.

בספר קב הישר פי"ח מביא מספר חרדים, שטוב להראות פנים מסבירות פנים של אהבה ורצון לפני עניים ודלים ואביונים, וזה הוא רצון הבורא יתברך, ובפרט המאכסן בביתו עניים ודלים הגונים, זוכה שהרבה נשים עקרות נפקדות בזכות שמפרנסים ומכלכלים עניים ואביונים לשם שמים.

והוסיף, ומצינו באיש זקן אחד, שהיה בזמן גזרות ספרד ושפניא, ושמו רבי יחיאל, והיה דר בעיר אחת על חוף הים הגדול, ובהיות גזרות במדינות הנזכרות לעיל, (בשנת 1492 גירוש ספרד) ברחו מאותה המדינה הרבה יהודים אל ארץ תוגרמא, ורבי יחיאל היה זקן, והיה דר בעיר אשר על חוף הים והוא איש תם וישר, והיה מקבל כל העניים והעשירים בסבר פנים יפות, והיה מספק להם לחם מים ומזון, ומלוח אותן ונתן להם צידה לדרך, ופזר ובזבז ממון רב להוצאת האורחים.

ויהי היום הגיע עת וזמן שהיו בביתו ארבעה זקנים הבאים מהגולה חכמים גדולים, ובראותם את כבוד עושרו וגדולתו ותפארתו שהיה נדיב לב, שגמל חסד עם עשירים ועניים לכל בני הגולה, שאלו הארבעה זקנים ממנו מה בקשתך מהבורא יתברך?

והשיב בקשתי היא, שאזכה לבנים, כי לא היה לו זרע.

ויאמרו אליו הארבעה זקנים הנזכרים לעיל, תהיה אתה בטוח שבתוך שנה זו יוצא מחלצריך בן גדול בתורה, ותקרא את שמו אברהם לסימן שעשית חסד עם זרע אברהם.

וכאשר הבטיחו לו כן היה, שיצא ממנו בנו הגאון הגדול רבנו אברהם מפיסא, (מח"ס 'אמר הגאון' מתלמידיו של רבי עובדיה, בעל הספרונו) והגדיל בתורה מאד וחבר חיבורים הרבה.

ההבדל בין הכנסת האורחים של אברהם לשל לוי

מעשה היה ברבי יוסף דוב סולוויציק נקרא בפי כל ר' יושע בער בעל הבית הלוי זצ"ל שבטרם צאתו לדרך, נוהג היה לפשוט את בגדי רבנותו, כדי שלא יכירוהו היה מחליף את מגבעתו הרבנית בכובע קסקט כמו שחבשו בעלי הבתים שבליטא בימים ההם, ואף את מעיל הפראק שלו היה מחליף באדרת פשוטה, וכך יצא לדרך.

במנהג זה אחז גם בנו הגדול ר' חיים אשר בצאתו את בריסק החליף את בגדיו כדי לברוח מן הכבוד.

פעם אחת עוד בהיותו רבה של סלוצק, עשה רבי יושע בער את דרכו אל העיר מויש, היה זה בליל סופה וסער, והשלג שירד כיסה את עין הדרך, הכבישים והשבילים כוסו במעטה שלג, אשר העלים מן הנוסעים את נתיב נסיעתם.

העגלון לא ראה את הדרך, ונאלצו לעצור, לפתע ראו הרב והעגלון בית בודד ביער, והעגלון הפנה את סוסיו אל הבית, העגלה נעצרה ליד הבית והעגלון נקש בדלת הדירה, חזר העגלון ודפק אך כל תשובה לא נשמעה, דפוק דפוק עוד, ציוה הרב, הרי זה פקוח נפש להשאר כעת בחוץ.

העגלון חזר ודפק שוב ושוב, לפתע נשמע קול כעוס מבעד לדלת הנעולה מי דופק בשעה כה מאוחרת? ענה העגלון נתקענו בדרכנו ואין אנחנו יכולים להמשיך, בגלל השלגים.

השיב הקול מבעד לדלת אין כאן מקום ללינה...

אך שני היהודים שקפאו מקור לא הירפו, והפצירו בבעל הבית שיפתח את דלת ביתו, ואמרו נשכב אפילו במקום לא נעים כלל, ובלבד שתכניס אותנו לאכסניה שלך, התחננו הרב והעגלון...

סוף סוף נפתחה דלת הבית, ויהודי בעל חוות פנים כעוסה הוביל את השניים אל מסדרון המטבח, ואמר בכעס כאן תשבו, כשהוא מצביע על שרפרף קטן, ומיהר להסתלק מהם.

הרב הוציא ספר מתרמילו, הדליק נר והחל לחזור על תלמודו שוב הופיע בעל הבית וקרא בזעם לעבר הרב, שימהר לכבות את הנר, מיד כיבה הרב את הנר וכך בחשכת החדר ישב רבי יושע בער ונאלץ לגרוס את תלמודו בעל פה מהזכרון.

לא עבר זמן רב, ורעש של מרכבות נשמע מבחוץ, בעל האכסניה מיהר לקום ממקומו כדי לקבל את פמליית האדמו"ר מקוידניוב שהגיע בלוויית קבוצה מחסידיו, הזדרזו בעל הפונדק להעלות אור במנורות הקבועות, גם המיחם הובער כדי לחמם את גרונם הקפוא של הבאים.

בתוך המולת קבלת פניהם הודיע האדמו"ר, כי טרם התפלל תפילת ערבית וכי הוא רוצה להתפלל, הפונדקאי הורה לאדמו"ר את הדרך אל המטבח כדי ליטול את ידיו, האדמו"ר עבר את המסדרון ולפתע קפא על מקומו כאינו מאמין, דער סלוצקער רב, דער סלוצקער רב זהו הרב מסלוצק קרא, כמי שאינו בטוח, רבי יושע בער ישב נכלם ומבוויש על השרפרף הקטן, סודו התגלה כעת הכל יודעים כי רבה הגדול של סלוצק ראש לאריות שבדור ניצב לפניהם.

התפילה נגמרה ואף השולחן היה ערוך ומוכן לסעודה, בראש השולחן ישבו כמובן פארה של סלוצק, והדרה של קוידניוב, רק אחד לא נראה מאושר, הלא הוא בעל הבית אשר בעינים דומעות ניגש לבקש את סליחתו של גאון הדור.

אמר לו רבי יושע בער, מצאנו בחומש בראשית, סיפורם של שני מכניסי אורחים גדולים, אברהם ולוט, לכאורה הנאמר בלוט יותר גדול, שכן הוא חרף את נפשו, והכניס אורחים במסירות נפש לפני עינם הפקוחה של רשעי סדום, לעומת זאת השלכת נפש מנגד שכזו למען אירוחם של אורחים לא מצאנו אצל אברהם אבינו, ואף על פי כן בגמרא ובמדרשים רק אברהם אבינו מונצח לדורות כסמל ודוגמא לפסגה של הכנסת אורחים, אברהם ולא לוט מה טעמו של דבר?

אלא זהו טעמו, שכן לאברהם נדמו המלאכים כערביים, וללוט הגיעו כמלאכים, לארח מלאכים גם מתוך טירחא ומסירות נפש אין זו מסירות גדולה, מצות הכנסת אורחים מתגלית דוקא באירוחם של פשוטים...

ועתה איני מוחל לך סיים הגאון רבי יושע בער את משאו, אלא אם תבוא לביתי תשב עמי שבועיים, ותלמד הלכות הכנסת אורחים..

וכך היה הפונדקאי ישב שבועיים בביתו של הרב שבסלוצק, וכשיצא משם נהפך לאדם אחר.

מעשה ביהודי גלמוד שיצא לו שם של גנב, וחבריו הרחיקוהו מעליהם, אולם כשבא לעיר ראדין ונפגש עם רבי נפתלי צבי טרופ זצ"ל קידמו הלה בסבר פנים יפות והזמינו אל ביתו לסעוד על שולחנו.

הרב הציע לו מיטה ללון בלילה, ולא חסך בשום טרחה בכדי להנעים לאורח את השהיה בצל קורתו.

תמהו עליו, מה לרבי נפתלי ולטיפוס חשוד זה? השיבם רבי נפתלי אף הוא בתמיהה כידוע גנב משלם קרן, טבח ומכר, משלם תשלומי ארבעה וחמישה, אם אין לו נמכר בגניבתו.

אולם האם כתוב שפטור אני מלקיים בו מצות הכנסת אורחים? והרי אברהם אבינו קיים מצווה זו גם כשהזדמנו לו אורחים שהיו נראים כערבים המשתחווים לאבק רגליהם.

אלא מאי? הוסיף רבי נפתלי ואמר מסוכן להכניס אדם חשוד הביתה, הוא עלול לגנוב ולרושש אותי, אם כן לכל היותר יכול אני לעמוד ולהשגיח עליו בשבע עיניים כל היום וכל הלילה, אולם אין זו עילה מוצדקת הגורמת להפטר בשל כך מן המצווה.

ואמנם אחר כך התברר שאכן כך עשה, וכל אותו לילה לא עצם רבי נפתלי עין, רק שמר על אורחו היקר, אך את מצות הכנסת אורחים קיים בהידור רב.

בספר אביר הרועים (ח"ב עמ' 411) הביא מכתב מעניין ששלח הרב בן ציון אבא שאול זצ"ל לרעו וידידו הרב עובדיה יוסף זצ"ל כששמע שבדעת הרב עובדיה זצ"ל שהיה באותה העת דר בפתח תקוה, להיות בימים הנוראים בירושלים.

כתב לו הרב בן ציון שהוא מזמינו להתאכסן בביתו בימים אלו, ולאחר שנימק ד' טעמים מדוע הינו חושב שביתו המקום המתאים לזה מכל הבחינות, סיים וכתב: ואודיעו נאמנה שכששמעתי שכבוד תורתו יהיה בימים הנוראים, תיכף עלתה במחשבה להזמין את כבוד תורתו, ואמרתי אתייעץ עם אשתי, ורק אמרתי לה על זה, אמרה לי שתזמין אותו, איזו שאלה... תלמיד חכם בבית!! והיא המריצה אותי היום לכתוב לכבוד תורתו על זה.

ולא ידאב כבוד תורתו מסיבת מקום השינה, ידע כבוד תורתו שאני יש לי מקום בבית, כי אשתי בלילה תישן בבית הורי, ואשתי אמרה לי, שאזמין את כבוד תורתו בשמה, עכ"ל.

אדם אחד ביקש מהאדמו"ר מבעלזא עצה וסגולה להינצל מתאונות דרכים, השיב לו האדמו"ר, יש להקפיד על שני דברים, הדבר הראשון הוא להיזהר ולשמור על הכללים כפי שקבעו המומחים.

והדבר השני כאשר תראה באמצע הדרך יהודי ההולך באותה הדרך, קחהו עמך למחוז חפצו, בכך תקיים מצות הכנסת אורחים וזכות זו תגן בעדך.

הובא בקדמונים, שלכן תיקנו על כל אכילה לטבול במלח, להזכיר לנו סיבת הדבר שנענשה אשת לוט בהפיכתה למלח, מכיון שלא הכניסה אורחים, ועלינו לזכור בשעת הסעודה להביא אורחים.

מעלת לימוד התורה ביחס לשאר המצוות

אמרו חז"ל (ירושלמי פאה פ"א ה"א): על המשנה "ותלמוד תורה כנגד כולם" כל מצוותיה של תורה, אינן שוות לדבר אחד של תורה. ובאר הגר"א דהיינו למילה אחת של תורה. דהיינו שכל המצוות ביחד לא שוות ללימוד התורה.

וכך כתב הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פרק ג הלכה ג). אין לך מצוה בכל המצוות כולן, שהיא שקולה כנגד תלמוד תורה, אלא תלמוד תורה שקול כנגד כל המצוות כולן.

מעלת לימוד התורה בשבת

כתב המקובל החסיד הרב רחמים שרים זצ"ל תלמידו של גאון המקובלים בירושלים הרב שאול חיים דוויק הכהן זיע"א בספרו שערי דרך החיים (ח"ג סימן קצה) וז"ל ושמענו מפי הרב יוסף חיים (הבן איש חי) שהלומד בשבת עולה י"ז אלף פעמים על החול מפי מגידי אמת עכ"ד.

וכתב בספר שיבת ציון (ח"ב רלג, להרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א): א"ל מו"א המקובל רבי סלמן מוצפי זצ"ל שצריך לומר י"ז אלף רבוא כי כך שמע מפי חכמי הקבלה שבירושלים (וזאת עפ"י הכתוב בספר עץ חיים למהרח"ו ובתקוני הזהר ועוד)

ואם כן 17 אלף ריבוא הוא מאה שבעים מליון. לפי זה לימוד תורה של שעה אחת בשבת, שווה כמאה שבעים מליון שעות של חול."

ומה שכתב הבן איש חי (שנה ב בהקדמה לפרשת שמות) ששעה אחת בשבת שווה כאלף שעות בחול, אמר לו אביו זצ"ל שהוא לאו דוקא ובדרך הפלגה כתב כן, (כמו שאומרים 'חמץ אפילו באלף לא בטל', ובאמת שגם ביותר מאלף, אינו בטל.)

חוברת זו שהנגן אוהז בידך, נקראת בשקיקה על ידי כל שכבות הציבור, ורבים מוסרים מהם דרשות לציבור. ויש ביקוש להגדיל את התפוצה, כי אין הקומץ משיביע את הארי.

בסכום של 100 ₪ ניתן להדפיס כ-40 חוברות והנגן שותף בזיכוי הרבים. של מאות שעות של לימוד תורה בשבת קודש, והכל יהיה נזקף לזכותך.

להקדשת חוברות

עם הנצחה לעילוי נשמת או לברכה

במחיר עלות ניתן להתקשר 054-8428679